

Nr. 70.

Brasovu,

4. Septembre

1857.

Gazet'a ese de doé ori pe septemana,
adecă: Mercurea si Sambata, Föie'a
candu se va păte. — Pretiul loru
este pe 1 anu 10 f.; pe diumatate a-
5 f. m. c. înaintul Monarchiei.

GAZETA

TRANSSILVANIEI.

Pentru tieri straine 7 f. pe 1 sem., si
pe anulu intregu 14 f. Se prenumera
la tote postele c. r., cum silla toticu-
noscutul nostri DD. corespondinti. Pen-
tru serie „petitu“ se ceru 4 cr. m. c

Inscriptiile de Prenumeratii la Gazet'a Transsilvaniei SEMESTRU II. dela 1. Iuliu 1857.

Essemplare se asta deajunsu.

Pretiul pe unu Semestru e 5 fr. mon. c. in leuntrulu
Monarchiei si 7 fr. seu 21 sfanti in afara.

Prenumeratii se face pela c. r. oficie postale si la cunoscutii
vechii nostri DD. Corespondinti, ca si pana acumu. —

Monarchia Austriaca.

TRANSSILVANIA.

Biasiu, 2. Septembre n. 1857.

(Despre concursul la scola.) Scolarii alearga incóce din tóte
partile Transilvaniei, ba si dela Bucovina, inselati de neclarul mu-
selor. Numerulu scolarilor gimnasiali pan' acum se apropia la 490;
a scolarilor normali inca se va redică pote la 300. — Asia vedemu,
ca in poporul nostru zelulu de invetiatura procede crescundu; dauna
ca n'avemu scóle aici de totu feliul, ca cultur'a sa se latiesca intru
toti ramii ei! —

Fiiindu ca, pre lenga tóta numerositatea in clasele inferiori, to-
tusiu in anulu scolasticu trecutu, cu finea aceluia in a VIII-a classe —
se aflara numai 11 scolari, dintru acestia se insinuara la esamenulu
de maturitate numai 3 insi; dara unulu se subtrase indata dupa in-
sinuare, eara ceialalti doi depusera esamenu, si inca unulu triumfă cu
precedentia.

Near' casinuá o bucuria mare, déca amu si norociti in Gazeta a
ceti despre mesurele imbucuratorie, ce se voru si intreprinsu de ca-
tra respectivi in urm'a ordinatiunei guberniale din 13. Maiu 1857, in
privint'a organisatinnei scóleloru populari. R.

Viena, 4. Septembre n. 1857. „Presa“ de Viena produce in
colónele sale de astadi Nr. 202 unu articlu, carele se vede a fi esitul
din pena unuia, ce se occupa seriosu cu cercustarile patriei noastre.
Acestu articlu nu numai pentru oieptulu celu impurtatoriu ce 'lu per-
tracta, ci si pentru spiritulu celu asiediatu ce vedesce unu cugetu
maturu si fara patima, — merita a fi reproodusu si in organulu nostru
de publicitate mai alesu acum, candu e a se decide sórtea materiale
a sute de mii din poporul spre acarui luminare e destinatu.

Articululu atinsu vine sub rubrica: „D. W. Din Transilvania.
Finea lui Augustu.“ (Dessarcinarea pamentului. Judetiele urbariali,
Trebi comunali) si suna:

„Operatiunea dessarcinarei pamentului seu constatarea si aseme-
narea capitalului de desdamnare si a rentelor restanti inainta cu
pasii imbucuratori. Conformatitatea measurelor luate inca in incepulu
amesurata scopului, regularitatea cursului lucrarilor, luarea aminte,
tactulu si cunoscintiele cele fundamentari ale personalor, din incepulu,
si mai de aprópe, insarcinate cu conduceerea si esecutarea des-
damnarei, dau causa cuviósa de a crede, ca acésta operatiune grea se
va fini fara daun'a si asuprirea intereselor materiali a le partilor
indreptatite, in unu timpu cumpantu cu impregiurarile destulu de
securtu.

Inca nu sunt doi ani de plinu de candu au incepulu cele 16 co-
misiuni pretoriali pentru desgreunarea pamentului, operatiunea verifi-

cari si a rectificarei celor 6000 operate de anuntiare, ce 'li se au
predatu spre pertractare, si acestu lucru greu si ostensoriu se va fini
pe de plinu inca pote in anulu curgatoriu. Si mai favoritórie se potu
dice resultatele, la cari a ajunsu deadreptulu comisiunea de tiéra pen-
tru desgreunarea pamentului. Lucrulu acelu ostensoriu si rapitoriu
de timpu alu constatarei si asemnarei anticipatiunilor conceze, suité-
rie la 75 procente a rentei de pe 8 ani din cuvenitulu capitalu de
desdamnarea urbariale, se au desfasuratu de totu si la mai multe de
300 de parti indreptatite de a trage desdamnari urbariali li se va fi
si asemnatu pene acum capitalulu de desdamnare. Ne pare reu ca
locul celu angustu alu acestoru colone nu ne iérta a vorbi mai pe
largu si mai indetaiatu despre activitatea comisiunei transilvane de
tiéra pentru desgreunarea pamentului *). Cine va senti necesitatea de
a se informa cu temeiul despre impregiurarile urbariali a le Transil-
vaniei si de a cunóisce tóta activitatea de pene acum a organelor in-
sarcinate cu esecutarea desgreunarei pamentului, — acela caute in
brosiura nu de multu esita sub titlulu: „Desdamnarea din midilócele
tieriei“ (nemtiesce) si construita de unu juristu practicu. Credem
bucurosi ca din numerulu de 12,000 a fostilor domni de pamentu
indreptatiti spre desdamnare voru si unii la carii lear' placé, ca acestu
lucru sa se grabesc si mai inainte acei, — din sirulu acelora
ce sunt de indestulit, — caril din culp'a loru au remasu cu dreptulu
iu locurile cele mai de pre urma.

Acesti domni inse nu 'si au inaintea ochiloru fara numai iubita
loru persóna, cunoscu pre pucinu greutatea opului de desgreunarea
pamentului in Transilvania si nu sciu ca o impregiurare, carea in si-
ne se ar' paré ne insemnata, — daca se ar' trece cu vederea, — le
ar' aduce chiaru loru cele mai simtite daune materiali si ca chiarn
pentru acésta e de lipsa a se oserbá cea mai mare lnare aminte si a
vedé miile de fire a le intregei acestei operatiuni conceptrate in ma-
nile unui singuru barbatu.

In privint'a desgreunarei pamentului nu debe provocatu la Unga-
ria si nu e de a se trage paralela între Ungaria si Transilvania. Cine
o face acésta tocma nu cunóisce relatiunile. Cumca gubernulu a co-
respunsu cerintielor in cea mai deplina mesura, incatul se atinge de
indreptariulu si de marimea desdamnarei cuvenite pentru stergerea
urbarialitatilor, aceea se apróba mai alesu prin impregiurarea ca nice
o plansore inca nu se a auditu in privint'a acésta. Din contra amu
auditu din multe parti atatu dela proprietari de pamentu de cei mari,
catu si dela de cei mici din plasea celor indreptatiti prin urbariu,
cumca marimea desdamuarei ce li se concede dupa patenta imperaté-
sca, trece preste asteptarile loru si cumca desdamnarea ce o astépta
seu acea, carea li se au si datu, e mai mare decatul pretiul cumpa-
rarei, ce se dede odiuóra pentru bunulu intregu. Ce se atinge de
judecatoriele urbariali acele voru intrá in activitate pote cuinceputulu
anului venitoriu.

Cumca nu e usióra misiunea, ce au de a o implini aceste si te-
ma ce au de a o resolvi, acésta o va recunóisce fiecine, cine cunóisce
catu de superficiare trebile urbariali a le Ardealului. Cu atatu mai
tare debe se grijesca guberniulu de aceea, ca acestu opu se 'lu deie
pe man'a unoru barbat, carii au vóia si insusirile recerute spre a 'lu
duce catra unu finitu priiclosu.“

(Va urma.)

*) Despre acestu obiectu ar' debui jurnalele patriei sa nu mai
taca pene se va fini.

Trad.

TRANSCILVANIA.

Че тісінде аж жадеделе үрбаріале
дп Ареал?

(Бұттаре.)

Денін векеа регіларе de пътжитѣ (Тріпарт. III. 30, 7) ера дп валоре пріпчіпівлѣ ачеста: іобацівлѣ, лъндѣ афаръ респлата тиңчі сале, н'аре де пътжитѣ Downlandi съд піні впѣ дрептѣ перепарів (пептре totdeyna) чи пропріетатеа ұлтрегілѣ пътжитѣ се ціне de domnulѣ de пътжитѣ.

Склъвія (glebae adstrictio) ера дп валоре пънъ да апвд 1791, къндѣ пріп артік. XXVI се деде іобаціорѣ, съпѣ пешто цертврі, дрептѣ de emigracіоне ліберъ (de a трече dela впѣ domnulѣ да алтвлѣ).

Dietta апвд 1847 съсцинѣ дрептѣ de пропріетатеа a domnulѣ de пътжитѣ, дп ұлцелесвлѣ Тріп. парт. III. тіт. 30 ші іобаціорѣ кончесъ пътма дрептѣ фолосылѣ din пътжитѣ афльторів дп тъна лорѣ, къ дрептѣ de a преда да алтвлѣ фолосіреа ачеста къ аprobarea domnulѣ de пътжитѣ, дпю аша, ка позлѣ фолосіторів се фіе облегатѣ а пърта сарчіпеле ші престаціоне үрбаріале не лънгъ фолосіреа сесіоне үрбаріале къмперате. Дрептѣ фолосіреі колоніорѣ ера totzsh ѿзъсѣ да тълте цертврі ші domnulѣ de пътжитѣ лі се деде впѣ дрептѣ de диспноре форте естінсѣ.

Днір'ачеа ешіръ бітеній дпкъ да 1847 къ невоінда дпнінте, ка съ се факъ ші пептре іобаціі пескарі фаворісърі, пънъ къндѣ пріп евеніментеле a. 1848 (арт. 4 ші 5 алѣ dietei a. 1848) се десфѣкърѣ тóте рапортеле іоведешті.

Дп үрта pedikърі облегътінїй үрбаріале се деде фоштіорѣ съпвші дрептѣ ліберѣ de пропріетатеа ші de диспноре асъпра пътжитѣріорѣ че се афла дп посесіоне лорѣ ші актъ се ескъ de cine ұлтребареа: каре пътжитѣрѣ съпѣ de a се пріві ка үрбаріале ші каре ка алодіале?

Деслегареа ұлтребъчіпе ачестеа adesse тълте грехътѣ да тапетѣ, фіндѣкъ ны се афла да тънъ копскріпіоні de пътжитѣрѣ үрбаріалі, не каре съ те поці ръзима.

Леңедаціа аре ачі а се фери de дбъ стънче колдърбсе; еа ера невоітѣ а пърта гріжъ de domni de пътжитѣ, ка ны кътва пътжитѣрѣ каре ера пропріетатеа лорѣ, съ лі се съптрағъ, съпѣ претскетѣ, къ е de патэръ үрбаріалъ.

Еа дпсъ (леңіладіа) требвіа се фіе къ гріжъ ші ұлтр'ачеа, ка се анере дрептѣріе фоштіорѣ съпвші дп контра вътъмъріорѣ недрепте але ачелораші (domni).

Грехътѣдіе, каре де афль еа да портареа се ё регілареа пріпчіпіелорѣ дпшъ каре е а се отърі ұлтребареа: дѣкъ е кътаре пътжитѣ үрбаріалѣ ор алодіалѣ, се редікъ ұнайтѣ възъндѣле къ окій дѣкъ іеа чіпева дп прівіе кіарѣ пріпчіпіеле ачестеа ші рапортеле съпѣ каре ешіръ ачедеа.

Тріпартітѣлѣ лві Verbozzi ны фѣкъ деосебіре ұлтрѣ пътжитѣ үрбаріалѣ ші алодіалѣ, не каре се афль ашезаді колоні. Денін ачеста domnulѣ de пътжитѣ ера сінгірвлѣ пропріетарів алѣ туттарорѣ пърчелелорѣ de пътжитѣ, че се цінеад de впнѣлѣ се ё тошиа са, іобації лві лацѣ пътма фолосылѣ, фъръ съ фіе авзѣ врэвнѣ дрептѣ, ші ера denendenij пътма dela градіа domnulѣ de пътжитѣ.

Денін кътѣва тімпѣ ое маі ұтвѣлѣнzi ұлчетѣлѣ къ ұлчетѣлѣ репортѣлѣ ші пекслѣ ұлтрѣ domnulѣ de пътжитѣ ші съпвші, то-твѣшті деосебіреа дп ұлцелесвлѣ, дпшъ кътѣ л'аѣ фортѣлатѣ патеп-та преа ұлалтѣ de decdѣтнparea пътжитѣлѣ: къ пътжитѣлѣ а-фльторів дп тъніле іобаціорѣ пбте фі орі пътжитѣ алодіалѣ орі үрбаріалѣ, ны debeni да о ръптарѣ, да о отъралъ depnіnіtѣ, челѣ пънїнѣ ны афль о еспреішіе легаль дп кіпвлѣ патентеа de dec-грехпареа пътжитѣлѣ.

Брашовѣ (Trъmісѣ.) Mademosela Хенрієт Вотіе прі-меште дела 1. Октоіре по кърсвлѣ de іnotitѣреа ла жокѣрі пе верче dopitóре de a се denpinde дп ратвра ачестеа de үімпасті-къ тұрпескъ. Локвлѣ ұтвѣлѣ туттарорѣ ұтвѣлорѣ сочіале ва фі дп локалѣ істітутѣлѣ nencionarів алѣ еі дп strada вътмі.

АУСТРИЯ. Wien, 11. Септ. „Wien. Zeit.“ жарпайлѣ ұлперътескъ репортѣзъ, къткъ Maiestatea Ca ч. р. апостолікъ а біневоітѣ а емітѣ кътрѣ Ап. Ca. Архідъчеле губернаторѣ Альбрехтѣ о скріобре de тънъ дп каре Maiestatea Ca джі аратъ ұлалта үкіріе деосре прогреселе че се фѣкъръ дп Ұнгаріа dela апвд 1851 дп коче ші біневоіште градіосѣ а се десіара, къ е пеклѣтѣ отържтѣ а цінѣ de пріпчіпіеле фундамента, де каре фѣ кондѣсъ Maiestatea Ca dela ұлчепнѣтѣ ұлтрѣ губернатореа

іттерілѣ съд. Не лънгъ ачеста дпсъ ва ұлгріжі пъріндеште ка деосебіте попоръ але іттерілѣ съ се съсцинѣ дп ұлсашітіле лорѣ националѣ ші, ка кътівѣрѣ літвѣ лорѣ съ се dea къзгата ші компетенса прівіпцъ. (Веzi ші фронтса Nr. віторія.)

Деспре конгресылѣ статистікѣ інтернаціоналѣ се скріе, къ а фѣкѣ о есквріе ла Пожопѣ дп Ұнгаріа, үnde се ші прі-тірѣ тетірї лві къ талтѣ кълдѣрѣ de кътрѣ четъцепі ші се трактарѣ къ totvѣлѣлѣ de трактаменте. Ап Ұнгаріа аре ма-теріе деотвѣтъ конгресылѣ статистікѣ, фіндѣкъ статистіка аічі авіа джі апакъ сворылѣ дп аниі тредкүй.

Cronica strâna.

BRITANIA MAPE. London, 4. Септбр. Енглezій піртѣ шылтѣ фрікъ, къ ворѣ нердѣ фолбеле котерциале din India, фіндѣкъ дпшъ штіріле маі позе сосіте de аколо, капітала ші чеп-тірлѣ інсірпцілорѣ, фортураца Delxi дпкъ тоід ны се пбте лва de съпѣ потепца ревеліорѣ, карій дпкъ totvѣ крескъ тереў ла пъттерѣ. Губернаторѣ дпкъ іеа актъ лвкрулѣ маі къ серіосітате ші а ұлчепнѣтѣ а рекрата тереў маі вѣртосѣ дп Irlandia; лънгъ ачеста а маі opdinatѣ съ се ұлбарче пептре India алте 4 реїм. інфант. ші З кав., 4 коми. de артілеріштѣ ш. а.

— Дела India винѣ штірі totvѣ серіосіе деспре лънгіреа ін-сірпцілорѣ че креште ұлтр'ипа, маі вѣртосѣ дп үрта үнії прокітътірѣ че алѣ datѣ рецеле indikѣ челѣ ны din Delxi, каре териітѣ а фі къпоскѣтѣ. Ачеа съпѣ аша:

„Дѣкъ аведі скопвлѣ а вені съ не ажктаці; есте фортѣ ұл-семпіторѣ ка аічі съ фіе локвлѣ үnde съвѣ спълаці тъніле дпшъ че веци тъпка аколо, пептракъ аічі не лвптьтѣ дп контра ен-глезілорѣ; ші пріп бінекъвжтареа лві Dzej треаба тереў үніе; фіндѣкъ, кіарѣ ші о ұлвіцерѣ а поботрѣ есте прецвітѣ кътѣ зече ұлвіцерѣ de a ле вѣстре ші тұрпеле побстре се ұлтрәпескъ гічес ұлтр'ипе пъттерѣ фортѣ таре. Есте преа de neapъратѣ ка съ ве-піші аічі; къчі, тарѣ респілтірі ші впѣ рангъ deosебітѣ ві се ва хърѣзі de кътрѣ рецеле реілорѣ, чептірлѣ пропшіріе, рецеле din Delxi. Ноі въ аштептѣтѣ къ чеа тарѣ перъбадаре, пре-бітіе че алѣ постітѣ аштептѣ таңеівлѣ (dвлчо); үрекіле побстре стаѣ адінтіте спре а авзі детінparea таңпірілорѣ вѣстре ші окій поштіри ка ші ачеі аі вѣлтврлѣ, въ касть дп таршѣ, ші актма ны въ зічетѣ дпкъ одать, къ есте фортѣ ұлсемпіторѣ ка вої съ рес-пніндеі ла кіемареа побстрѣ, фіндѣкъ каса побстрѣ есте а вѣстрѣ. Benid! benid! пептракъ ны пітѣ о разъ фъръ прітъвара фіндеі побстре! Кітіквлѣ фъръ de апъ есте ка ші впѣ копілѣ фъръ de лапте! benid!“

TУРЦІА. Konstantinopole, 5. Септбр. Марчеле отелелорѣ солілорѣ русескѣ ші французескѣ еаръші о'аѣ есплѣ ла вѣдере. Ап локвлѣ лві Peshidѣ Наша се denamti Фадѣ Pаша дө преше-дінте консіліалѣ тансіматікѣ. — Ап Нера еаръш dearpе о таре парте de касо не страда че джіе ла Галата.

Дела Персіа сосі штіреа аічі, къ Хератлѣ, тървлѣ чертей ұлтрѣ Нерсіа ші Англія, с'а дешертатѣ актъ de кътрѣ Нерсі ші тұрпеле с'аѣ порнітѣ кътрѣ Техеранѣ.

RУСІА. St. Peterburg, 26. Августъ. (Реформе de totvѣ фелвлѣ. Апредвіреа лорѣ.) Руслане есте ачелѣ статѣ тълтѣ маі ұлтінѣ de кътѣ орі каре алте статѣ европене, локзітѣ de 64 тіліоне сафлете, дінтрѣ каре да 45 тіліоне съпѣ totvѣ сенінї славобіе, Руслане зічетѣ, есте ачелѣ статѣ, кареле токта ші актъ дпшъ че с'аѣ вѣзгатѣ реозлателье челѣ din үртѣ ръсбоів ръсърі-тѣнѣ, ұлсасфѣ туттарорѣ челорлалте отатврѣ тарѣ ші тічі гріжа чеа маі таре дп вѣгорѣ. Ап прівіпца Руслане лві потѣ zіche тудї европене къ проворѣлѣ ромънескѣ, къ ны ле есте біне пічі къ каплѣ де пѣтръ, пічі къ пѣтрапе да капѣ. Ұнїй adikъ дінтрѣ полі-тиї чеі маі ренпмілі ар dopi, ка попорълорѣ Руслане съ лі се dea totvѣ фелвлѣ de окасіоне de a ce кълтіва din че дп че маі тълтѣ пептрака джіе съ эжнпгъ дп лампі пе чейлалці европене, пептракъ de ны, апоі ва вені впѣ тімпѣ брешкаре, къндѣ ны пі-таї реітіенте, чи ші бір de ұлтрѣці de попоръ къ тікѣ къ таре се ворѣ ръвѣрса престе челелалте дарѣ европене, ұлтоказа ка дп вѣкѣріе барбара къндѣ попорълорѣ dela nорdѣ алѣ стрѣбѣтѣтѣ пънѣ да Roma ші пънѣ дп inima Спаніе, ле ворѣ събжыга ші ръсіфі-ка, ле ворѣ сілі totvѣшті а приіші релецеа ръсескѣ, релеце totvѣ ашеа біне ұлтоказа ка ші а ротанілорѣ пептре ка съ стъп-пешті лампіа къ ажкторлѣ ачелеіаш. Алці політії еаръш апърѣ токта din контрѣ, къ adikъ ар фі тълтѣ маі перікласѣ дпшѣ Европа, дѣкъ попорълорѣ ръсешті лі с'ар da окасіоне de a ce лампіна дп градвлѣ дп кареле се афль лампінате падініліе din Ев-ропа ансанѣ, din къ съ кътѣ zikѣ еі, къ totvѣdeazna mintea лам-пинатѣ a domnіtѣ престе глобеле челе крхде ші а штітѣ съ ле фолосескѣ дпшѣ плаквлѣ съд, еаръ къндѣ штіппца се афль ұл-трезнатѣ къ тұрпелеа се ё форца фісікъ да впѣ локѣ, атвпчі ачесеаш е дп старе de a кълка totvѣ дп пічбре, ші de а'ші съпѣле да

офервідівлів съ ѿ тóте челеалте пíтері deспíрціе ші сінгвратіче.

Не кінділі політічії европей ліші сіфартъ мінтеа къ асеменеа раціонімінте десперате, Ресія ліші каэтъ де къіле не каре аиакъ ші каре пз съпіт алтеле де къіле токта къіле ротанілорѣ античі, ачелеаш таксіме, ачееаш політікъ, декопіатъ ші аплікатъ ла Ст. Петерсбургъ, прекомт ера odinióръ ла Рома: Ըпз пзтърѣ алецъ de familiї, լпзестратъ къ тóте штіпца ші къ тóте пзтреа, լп капілъ лорѣ впз съверапъ, domnіtorѣ ассолютъ, пре къіле воіескъ ачелеаш фамiliї ка съ фіе джеслъ, domnіеште престе міліоне de попоръ, крдіе пз'пвъдате, пелвтінате, totбодатъ дисъ ші пестрікate, недестрътмате тгнеште, ле kondычес дзпз плакъ ші фаче din еле чеа че афль къ кале атътъ լп дптересів статълъ, къіле ші լп алъ съпіт партікларѣ; еаръ попоръле съпіт пзтрапсе de ачеа пзрере, къ тогълъ е бінс ашеа прекомт есте, къ штіпца маі твлтъ ші ламініле маі тарі съпіт къ тоілъ de пріосіч, ба լпкъ լп маі твлтъ прівінде токта ші пе-ріквібсе.

Лптр'ачеаа гвбернілъ ші релатіве боіерітіеа пзрчеде къ таре дпцелепчне: къінділі adікъ ea веде, къ орі ші квт, ламініле totъ кале стръблатъ ші Фъръ воіа сі, атъпіт totъ ea апакъ дпніпіе ші зіче: eatъ въ дзмілъ ші возъ атътъ ші атътъ, din եցпъ воіа, din градіа побстръ, пе къіле тарітаді; дечі къдегі լп չепікі ші пе твандутици. Ші попоръле, зікъ үтопішті орі къіле ворѣ вреа, съпіт преа дпдестрълате къ атъта, пентрапъ маі твлтъ пз штів съ чéръ, din кавсъ къ пітіні пъпъ аким пз с'аі афлатъ, каре съ къіле вреа odinióръ а дешгепта дптржиселе пофте пеквосквте, пофте къртітобе լп контра сістемеі гвберніетіале.

Din контръ кіарѣ връшташіи Ресіеі требвє съ штірісескъ, къікъ дікъ глобеле челе пзтъріссе լп Rесіеі пз штів съші чéръ фрептірі отменешті, с'аі афлатъ атъті domnіtorѣ de аі Rесіеі, карій аі фъкътъ, съ ѿ челъ пзпінъ о'аі լпчекатъ съ факъ еі լпшій լпчептвра ші съ dea съпішілорѣ чеа че ачештіа пз штів претінде, че дисъ съверапії къіпіонтеа къ есте եցпъ атътъ пентрап дпніпіеа ші консолідараа статълъ къіле ші լп фолосылъ фе-ларігелорѣ класе але падівні. Експліе стрълчіте de фелвлъ ачеста се възгъръ լп Петръ I., լп Катаріна II., լп Александра I. кіарѣ ші լп Ніколае I. ші аким լп Александра II. Чі есле преа de дпсемпіатъ, къ тоді ачеа domnіtorѣ, de ші се пзтівділъ Արі ассолютъ пз аі фостъ лічі одатъ լп старе de а фаче пе-трап челеалте класе але падівні маі твлтъ, де къіле а стътвтъ լп воіца ші пъччераа боіерітії. №тілі Петръ I. а стръбътвтъ кам пъпъ աnde a воітъ елъ, дисъ квт? Престе тгніпіе фреп-ташілорѣ ւдері, але стреліділорѣ, капетеле էърора тгніпіе маі լптвтъ съ се ростогбле ла пічбре ла.

Александра II. се афль լп прівінда реформелорѣ твлтъ пз-пінъ totъ լп пзсечкпеа пъріпілорѣ ші а тошілорѣ съ. Оти-посід прекомт есте, ачелъ съверапъ ар. воі съ дпніпіеа маі твлтъ реформе, деспре алъ էърора фолосъ тжптвіторѣ есте пзтрапсіч; eatъ дисъ къ боіерітіеа, de ші къ таре делікатеа, լі ші зіче: пъпъ аічі ші маі департе пз.

Каре съпіт реформеле маі լпсемпітобе, пе каре Լптера-тврѣ Александра се լпчекъ а ле дпніпіеа де къінділі се афль пе тропъ? Ачелеа съпіт маі къ самъ: Decròbіrea ցърапілорѣ склаві (ла 40 milionе); тіларѣ маі ліберѣ; deckide ре кале ла дерегътірі ші рапгърѣ пентрап класеле пебоіерешті; чева маі твлтъ фрептірі пентрап евреі; реформъ լп капете ші тетврі ла тірбніе ші լп adminіstrъчкпс.

Нъпъ լп къіле е լп старе Александра II. de а стръблате къ асеменеа реформе, вомѣ авеа окасівніе de а черчата алъ-датъ. —

ЦЕРМАНИЯ. Стутгартъ, 12. Септ. Հի ачеасгъ къпі-таль а регатвілі Віртетврці се факъ прегтірі deствілъ de тарі пентрап прііміреа լп сіпвілъ съ ѿ а լпперацілорѣ Rесіеі ші аі ֆранці. Бѣтвілъ реце алъ Віртетврці Вілхелмъ I., кареле есте de апропе редітъ атътъ къ Каса Nаполеонізілорѣ къіле ші къ а Rесіеі а фостъ լп зілеле ачеста еаръш ла Парісъ, աnde дисъ а петрекватъ пзтілі o zi, дзпъ ачееа с'а ре'пторсъ լп къпітала са. Тотъ Церманія ёсте брёшкп аларматъ пріі ачестъ լп-тіліре а ачелорѣ треі съверапъ ла впз локъ; тоді съпіт пзтрапші de о гріжъ таре деспре чеа че ва съ շртезе дзпъ ачестъ конференцъ а лі Nаполеонъ III. къ Александра II., каре пз ші съмпіпъ къ լптъліре de odinióръ а лі Nаполеонъ I. ші Александра I. Oamenil пз аі вітатъ, къікъ пзтілі լп 15. Апріле 1856 adікъ 15 зіле дзпъ լпкіеіреа пъчіе din 30. Марці а фостъ къінділі Франца, Брітаніа ші Асстрія լпкіеірѣ впз алъ трактатъ сепарація къіле амъ зіче de апъраре речіпроқъ, асупра кві? се լпцелене de сіпеш къ асупра Rесіеі, къінділі eatъ аким լппера-ції ֆранці ші Rесіеі се апопіарѣ атътъ de твлтъ впзлъ de ал-твлъ, լпкътъ аі ста съ крэзі, къ еі пічі одатъ пз պرتасеръ բъ-таіе լптре сіне. Апоі фіндкъ de алъ парте пзтілі ձъпнъ зі ф' ачеа լптъліре пріетіпосі ші еаръш de імпортацъ ֆбрте таре լптре Nаполеонъ къ Ресіна Вікторія ла Осборне, de ачееа опі-

пізпеа пзблікъ пз се теме атътъ de о լпдышашпіре а ֆранці къ Брітаніа լп фавореа Rесіеі, къітъ тай вжртосъ de стржпса լппріетіпіре а ачесторѣ треі пзтері пріі тіжлочіреа лі Nапо-леонъ ші а Ресіла Віртетврці спре ръвлъ алторѣ статгірі շер-танае.

Лптр'ачеаа ачеа карій стаі астъзі լп капілъ требілорѣ се լпгріжескъ преа пзблікъ ка съ шоптескъ секретеле лорѣ ла շре-кіа кііва пе din афаръ ші ашea լпчекатреа de а ле шті пе а-челеаш тай пзінте de тімпъ рътъпne дешерть. —

ЦЕАРА РОМЪНЕАСКЪ ШІ МОЛДАВІА.

„Wanderer“ լппрітъшешті дзпъ дозъ жврпале французшті штіреа dela Іаші, къікъ Dn. Bogorodie Kaimakamълі Молдовеі а չекътъ о լпвоіель къ гвбернілъ асстріакъ, լп շртареа къреіа хотаръле съ ѿ miezziпіеа dіntre Moldova de о парте, Трансілваниа ші Бжковіна de алъ парте съ се реглеле ші дефігъ din noð пріі комісіоне denзmіte լnadinеа спре ачестъ скопѣ լптоіта прекомт с'а լптжіплатъ ачеста dela апвлъ 1854 լпкобче ші къ Աéra րոտъпескъ. Се дз къ сокотёла, къікъ къ ачестъ окасівніе Աéra Moldoveі ва перде լпвтълъ Сълпікълъ, „пе каре Асстрія լмъ рекламъ de маі твлтъ тімпъ ка пропріетате а са.“

Iaши. „Gaz. de Mold.“ пзблікъ լптетеіерепа չні Газете de трівпале լп modulъ շртъторѣ:

„Minіsterіалъ івстіді пріі adрeca Nr. 6805, լппрітъшешті շртъторѣлъ офісъ а Ест. Сале Пр. Kaimakamъ, atіпгъторѣ de ів-стітварса Газетеі трівпале лорѣ, съб редакція діректорлъ ачелъ min. D. Ara Сігара. Կвноштіцеле ачелъ diректор լп րավлъ жвдекъторескъ ші але сале пріічині de լоіалітате съпіт о гарандіе а վіелъ че ва продвче астъ газетъ, акъріа кіетаре есте пе тімпілъ լецилорѣ а крітика լп տарша լвкърілорѣ жвдекъто-рілорѣ.

Կъітръ Min. дрептъдеі. Офісълъ E. C. Пр. Kaimakamъ, adресатъ къітръ департам. дрептъдеі.

Органълъ челъ маі солідъ пріі каре се гарантéзъ опорълъ, віёда ші авереа четъцепілорѣ есте інтегрітатеа тацістрацілорѣ, къічі լп адевърѣ, орі каре ар фі форма впзі гвбернътъшті ші дистрівділъ пзтерілорѣ сале, орі каре ар фі լецилادіа впзі ցърѣ, пз екістъ пітікъ маі імпортантъ пентрап ֆорічіреа пзблікъ де-къітъ інтегрітатеа трівпале лорѣ.

Ըпвлъ din елеменеле пеапърате спре լппліпіреа ачесты скопѣ есте (дзпъ а шеа пзрере) пзблічітатеа актелорѣ жвдекъто-решті, пріі ea пзтілі се потѣ твлтъ гаранта լецилітатеа, івстіді ші пзпъртіпіреа, дисъ атъпіт къінділі ачеа пзблічітате ва фі լп-тօвъръшітъ de скроплбса կрітикъ а опініе пзблічі.

Մішкатъ dap de o сімпатіе пентрап четъцепій акърора дреп-тврѣ прівате (լп ліпса впзі пзрере) пзблічітатеа актелорѣ жвдекъто-решті, пріі ea пзтілі се потѣ твлтъ гаранта լецилітатеа, івстіді ші пзпъртіпіреа, լп պзтілі de կввіпцъ а се інстітута о ֆօаіе пзтілъ „Газета трівпале лорѣ“ акъріа атівтъ ва фі:

а) A крітика словодъ ші Фъръ չепсвръ լвкърілорѣ тгніпірѣ լпстанцілорѣ жвдекъто-решті լп պзпere прікомт ші ачеле але ті-նістіріалъ івстідіе рефітъпділе пе тімпілъ լецилорѣ, Фъръ լпсь а се атіпіе de պըсопе.

б) A'ші da opinia асупра тгніпірѣ լецилірілорѣ че din timpъ լп тімпъ с'арѣ լптродвчे լп ւеаръ атіпгътоаре de ачестъ րամъ, ші

վ) A դրա decnre орі че, լп տարіе լвдешіаръ ші а пропуне մъсврілорѣ լптітобе կъітръ լпвтъпітъдіреа րավлъ жвдекъ-տօրескъ.

Спре а пзтілі լпкіеіреа ca, редакція ва аве словода вое de a четі լпкіеірѣ լпвтъпітъдіреа դзпъ че еле съ ворѣ іскълі de կъітръ տեմբрі կողեցը.

Asha dap նեռք а съ koncolida ачеле մъсврі de տаре фо-лосъ, eй հյօսէք de կվանցъ ка редакція ачеле ֆօі съ սյար-տուսкъ օֆіціալъ ալкътвіре къ գվбернілъ ո կътіմе de anj.

Eap' редакторлъ а-шевф алъ Газетеі ва фі Dlaі Ara Йорғ Сігара, дела каре аштептътъ екакта ei administraciø.

Ինչ լп ներе ачелъ մіністերів ка լп լпцелене կոմіні-տրіврѣ պերե կъітръ լпвтъпітъдіреа րավлъ жвдек-տօրескъ.

(Съскріпс) N. Konaki-Bogopidi. (L. P.) Nr. 498.

— De спре аլсціе ре. Minіsterіалъ din նъпітր. Կъ тօгե կъ пріі ліста клервлъ пз саі պзблікатъ пе преосфіпціа са архи-մандрілъ Neoфітъ Скірзанъ профессор լп seminaria չентралъ, сփіпціа са protosіпгелвлъ Iosіff Boғoleskъ, protosіпгелвлъ Irimia, ші protosіпгелвлъ Icaia Bіkolъ. Պեռք կъ տոպстір. Сокола се афль պետք րոխatkъ լпсь de լп պзівіреа լіжлочіреі че с'аі прі-մітъ deла преосфіпцілъ մітрополітъ, прекомт ші լппріївіре կъ սփіпціа лорѣ се афль լп սերвідівлъ ս. մітрополії, լпістіріалъ din նъпітր ածչե լп կպոштіца պзблікъ կъ սփіпціа лорѣ ալշі դըптаці լп սіваплъ ad хօք.

Iași, 22. Августъ в. „Gazeta de Moldavia“ не датирана
шеште зритъреле:

„Данък Къмъката въдъл din 20. Авг. №. 94.

Коледиите електорале але клергът съвторък пресидиа до капи-
талът де кътъ преосвещенитъл митрополитъ, еаръ пе да епископиите
Романълъши Хъшъ, де кътъ епископиите епархиите, съд локоте-
ненди де епископи.

Коледиите проприетарилоръ тарі съвторък пресидиа де кътъ
челъ тай векълъ до върстъ ши до рангъ; ачеста до консидентия
датинелоръ din веките обичаите, еаръ секретарий ворък фи алеши къ
тажоритата гласърилоръ.

Коледиите електорале а класелоръ алъ 3-а, а 4-а ши а 5-а,
адикъ: а проприетарилоръ тичъ, а локзиторилоръ попташъ ши а
търгърилоръ, че сълт къмата пентълъ дълътиашъ датъ къ дреп-
търъ алегътъре а депътацилоръ да съвълъ, дълъ ворък алеши din
сънълъ лоръ въдъл пресидентъ ши до секретаръ къ тажоритата во-
търилоръ.

— Чиркълареа министъръ интърълъ кътъ комитетеле дълътърилоръ
зиче, кътъ а) тоцъ ачълъ din проприетаръ боиеръ, съд фи де боиеръ,
каре нъ азъ въна сътъ фълчъ, спре а пътъ лъза парте дълътъре про-
поприетаръ тарі, потъ дънълъ а лоръ вроинълъ а лъза парте да алеши
дълътъре проприетаръ тичъ.

б) Де асемене ачълъ дънътъре проприетаръ каріе не фииндъ въ-
иеръ, пътъ фи де боиеръ адикъ побілъ, киаръ де аръ авеши песте
зъна сътъ фълчъ нъ потъ лъза парте декътъ дънътъре проприетаръ тичъ
ка алегътъре ши алеши.“

До зритъреа ачесторъ дънътъри листа алегътъ. клергътъ есте
тотъ ачеа пъблікатъ до Европълъ естр. №. 1 din 30. Маи тр.,
ши алешира депътацилоръ din сънълъ клергътъ, зритъзъ а се фаче
Жои до 29. Авг.

Дрептъ ачеса съд пъблікатъ ши съд афишатъ до тътъ цера
дънълъ дънътъри де маи съсъ: 1) Листеле проприетарилоръ тарі
din тътъ Молдова, каріе дънълъ поза реведирие а листелоръ елек-
торале, пе темеиълъ деследъръ до. Нордъ, о'аръ гъсі къ дрептъръ
де алегътъре ши аръ зритъ а лъза парте да din пошъ алешире че аре
а сътъ финарие 30. але кър. лъзи Августъ, дълътъре дънълъ
пъблікатъ при Европълъ о. естр. де маи дънътъре дънълъ
офіцие чиркъларе де маи съсъ; осевітъ де ачеи каріе се вор
приимъ дънълъ рекламиа иънъла 29. але кърпентея да комитетеле
респективе, ши каріе се ворък пъбліка съкчесівъ. 2) Листеле про-
поприетарилоръ тичъ ши алъ 3) листеле алегътърилоръ де при Европълъ.

БІБЛІОГРАФІЯ.

Зритъреа пъблікъръ кърдилоръ ротъпешти, че се афълъ до
лібрерия **Д. ГЕОРГІЕ ІОАНІДЪ** до Бакрещъ, до страда
ліпскапилоръ №. 24, дънълъ каталогъ din 1857.

(Зритъреа.)

Математикъ (къратъ ши аплікатъ).

Редакция тонеделоръ, че чиркълареа до Принципатълъ църкъ ротъ-
пешти дънълъ кърсълъ вістіріе, de Пітарвлъ Г. Міхъескъ 4 леи
20 пар.

Студентълъ, оафъ фолірімъ де къпоштінде, къ 24 фігурі до 4 таб.
de I. Берланъ 4 леи 20 п.

Традаціе асвіра юнометріе дескріптиве пречедатъ de о дълътъ-
ръдъкъе че къпрінде теорія плапълъ ши а лініе дрептъе пріївіте
до спаціе, традаціе din франц. de Алекс. Орескъ, 1 волъ-
тъ до октавъ дълътъре дълътъре фігурелоръ, брошъръ 22
леи 20 парале.

Литътъе елементе de алъеира лъзи Connex, трад. din франц. de
D. II., къ 28 adaocъ дънътъре сале лъкъръ, 1 вол. до октавъ
брош. 11 леи 10 пар.

Литъцътъра катълъ, фъкътъ de а тъсъра външъ, върълъ ши алтеле
1 леи 5 парале.

Фісіка, медічіна, історія патъралъ ши агріклътъра.
Деокріереа ши дълътъре вінцъреа апіе сімпле ши апелоръ мінерале
din Молдова, компъксъ de докторвлъ А. Фътъ. (Іашъ 1851) 6
леи 30 пар.

Деспре асфексіе сафъ лешилъ, de I. Бараши 1 леи 5 п.

Географія фісіка ши математікъ, 3 брош. de Г. М. Fontanini 6
леи 30 кр.

Історія патъралъ потрівітъ пе дълътъре вінцъреа компілоръ къ дълътъ-
ръшъ ши къ фігурі de Г. Белезе, трад. din франц. къ адпотації
пентълъ трескінца класелоръ прімаріе de докторвлъ Іоанес Ба-

раш, професоръ de історія патъралъ до колеџі, треи брош. 9
леи 30 парале.

Се въндъ ши дълътъре:

Брошъръ 1 мінералоція 2 леи 10 п.

„ 2 ботаніка 3 леи.

„ 3 зоолоція 4 леи 20 п.

Календаръ пентълъ въвълъ господаръ de I. Іонескъ (Іашъ 1845)
13 леи 20 п.

Къръл елементаръ de агріклътъра ши de економія рралъ, тра-
дъсе de Ioan Brezoianu, 1 вол. гросъ до октаво, брошъръ 15
леи 30 пар.

Мангалъ de агрономія практикъ, пентълъ Moldavia, de D. Літінски
(ашъ 1853) 5 леи.

Мангалъ пентълъ дълътътра тоашелоръ, компъксъ de Банълъ А-
настасіе Фътъ, докторъ до медицинъ ши до леи, (Іашъ 1852)
7 леи 35 п.

Мангалъ съпътъції сафъ medicina ши фармація domestіche, de B.
Раснайл, трад. до ротън. de Iosic Бенескъ, (карте апроверътъ de
он. ком. алъ съпътъції) 9 леи.

Мінніле патърі, конверсаціоні асвіра deocevіtelerъ обіекте in-
тересанте din штінделе патърале, фісіка, хімія ши астрономія
de Dr. I. Бараши, 3 вол. 22 леи 20 п.

Морарвлъ члълъ външъ съд арта de а тъчина біне, de а къпоаште
калітъціile гржълъ ши але фълпі, de але пъстра до гржъpare,
ши dea фаче дънътъръжъна пжъна чеа таи външъ, трад. de Dim.
Іаркъ 1 леи 20 п.

Тръпторвлъ, каре се търципеште до черкълъ Ромъніе, греч. ши
ротън. 1 вол. 9 леи.

Трактатъ de економія політікъ, традаціе de T. Сердескъ 16 леи
30 парале.

Ливъцътъра пентълъ пръсіреа дъзълоръ ши крештереа гжъндацилоръ
de тътасе, аднате ши дітокшіте пе кліта Църіл ротън. de
P. Ноенаръ 6 леи 30 п.

(Ва зрита.)

БІЛЕТИНДЪЛ ОФІЧІАЛДЪ.

Nr. 4930 dat. 1857.

ESCRIERE DE CONCURSU.

Spre ocuparea postului de invetiatoriu in Domani se
escrie cu acest'a concursu pene in 27. Septembre 1857.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu de 60 fr. m.
conv. bani gata, 25 metrete pozon. Porumbu in bombe, 100
punti de lardu, 50 punti de sare, 10 punti luminari, 4 orgii
leme de focu, 2 jugere de pasiune, cortelu cu gradina de
400 □ stanjini.

Competitori postului acestuia au se'si trimita petitiu-
nile instruite cu testimonie de harnicia de invetiatoriu, si
de deplina sciintia a limbei romane, la oficiulu acestuia
la terminulu pusu.

(3-3)

Dela oficiulu c. r. Bogsa
27. Augustu 1857.

ДЛІШІІІЦАРЕ

До пегоцълъ къ търфъръ аместекате алъ съвѣтпемпътълъ
оъ афълъ външъ постъ вакантъ пентълъ дълътъцъчелъ до вржъсть de
13—15 anі. Пърпілъ каріе алъ прегътъціе конілъ пентълъ пегоцълъ ши
доескъл а '1 ашеза ла mine, сълт ръгаді а се дундрепта къ скри-
корі скрапате кътъръ

В. Поповічъ
до Хацеръ.

Карсъріле ла върсъ до 15. Сентърре к. п. слаf ашеа:

Адію ла галвіні дундрептъті	73/4
" " арцінтъ	105 1/8
Лімпрѣтътълъ 1854	106 1/2
" чеха националъ din an. 1854	82 1/2
Овлігіїлъ металічес вені de 5 %	80 1/8
Лімпрѣтътъ de 4 1/2 % dela 1852	70 3/4
" de 4 % detto	63 1/2
Сорціє dela 1839	—
Акціїлъ вакълъ	958

Адію до Брашовъ до 16. Сентърре п.:

Азрълъ (галвіні) 4 ф. 53 кр. тк. Арцінтълъ . . . . . 4 %